

Henryk Gaertner

Recenzja książki: Jan Tatoń. Filozofia w medycynie
Wydawnictwo Lekarskie PZWL - Medycyna metabo-
liczna, wyd.I, 2003, 232 s., ilustr., ISBN 83-200-2756-
X, ISSN 1428-1430

Profesor Jan Tatoń jest kierownikiem Katedry Chorób Wewnętrznych i Diabetologii warszawskiej Akademii Niedycznej, a jego działalność obejmuje dziedzinę chorób metabolicznych, szczególnie cukrzycę, i endokrynologię. Ma w swym dorobku liczne prace naukowe i analityczne oraz monografie. Zainteresowania Profesora dotyczą również ogólnych aspektów medycyny, na który to temat ogłosił monografie "Medycyna w USA" i "Humanistyczne powinności medycyny". Swoje poglądy i działania określa jako "humanistyczną filozofię i kulturę w medycynie", jednoczące sprawy chorych - ich dramaty, cierpienia i nadzieje ze sprawami medycyny, pracy i poświęcenia lekarzy.

Po odautorskim "Wprowadzeniu" następuje właściwa treść monografii, ujęta w trzy duże części, w sumie aż 25 rozdziałów. Część I "Oby lekarze filozofowali, a filozofowie leczyli" w 9 rozdziałach omawia: -potrzebę skuteczniejszej filozofii w medycynie, filozoficzną ideę człowieka i medycyny, pogardę dla prewencji i głównych "zabójców" XXI wieku na świecie i Polsce, medycynę jako laboratorium ludzkiej egzystencji i składniki medycyny, odpowiedzialność za zdrowie, biologiczne i kulturowe mechanizmy rozwoju człowieka i jego zdrowia, medyczną interwencję w system ludzkich wartości, nauki humanistyczne w medycynie oraz środowisko społeczne i zdrowie.

Część II "Oby lekarze uczyli, a nauczyciele leczyli" /5 rozdziałów/ zawiera następujące tematy: zaciekawienie jako

początek badań, a społeczna praktyka jako zakończenie, refleksje o studiowaniu, programowe dążenia w dwu amerykańskich szkołach medycznych, konieczność zmian w uczelniach i futurystykę kształcenia medyków.

Część III "Medycyna i pacjent" /11 rozdziałów/ przedstawia: etyczną regulację postępowania lekarskiego, źródła autorytetu lekarza uzdrawiający potencjał osobowości i uczuć, pedagogikę jako metodę oddziaływania leczniczego, jak chory uczy leczone go instytucje i zespoły i wychowawczą dla lekarza rolę pracy. Dalsze rozdziały są poświęcone: Sebastianowi Petrycemu jako "ojcu" socjologii medycyny w Polsce, nowym potrzebom etyki medycznej, medycynie opartej na dowodach, społeczno-etycznym regulacjom relacji lekarzy z przemysłem farmaceutycznym oraz obronie nadrzędności działania dla dobra indywidualnych chorych jak i misji lekarza i medycyny.

Autor w licznych miejscach swego wykładu przywołuje celne myśli wybitnych postaci filozofii i medycyny, niejednokrotnie jako motto poszczególnych rozdziałów. Większość rozdziałów jest zaopatrzona we wybrane, mniej lub bardziej liczne, piśmiennictwo, w tekście jest rozsznycowanych 50 rycin, przedstawiających podobizny osób, wykresy, schematy i rysunki oddające w zabawnej formie wywody wykładu, oraz 7 tabel.

Zasługą Autora, redakcji i wydawcy jest świetna edytorska szata książki: śnieżno-biały papier, czytelna, zróżnic-

wana krojem czcionka, dość dobra reprodukcja rycin oraz estetyczna dwubarwna, twarda i la kierowana okładka. Na swej ostatniej stronie ma podobiznę Autora i jego biogram.

Wzajemne związki filozofii i medycyny i rola filozofii w medycyn są tematami wielu rozważań od zarania obu dziedzin aż po dzień dzisiejszy. Aktualność tej problematyki jest ewidentna. z jednej strony wobec rozchodzenia się w nauczaniu, nauce i praktyce medycyny i nauk humanistycznych, z drugiej ze względu na rosnące potrzeby

i oczekiwania zdrowotne wymagające humanistyczno-filozoficznego rozpatrywania wskutek coraz bardziej zwiększającej się kompleksowości, a niekiedy nawet dehumanizacji medycyny. Dlatego z uznaniem należy przyjąć monografię prof. Tatonia i polecić ją studentom i absolwentom medycyny i filozofii, jak również przedstawicielom innych dziedzin działającym na rzecz zdrowia człowieka i społeczeństwa.

Henryk Gaertner - Kraków